

Indhold

Kalender, side 1	Gule Ærter! Side 1
Laugget om ... , side 2	Sejltur, side 3
Varmepumpe, side 4	Tekstilgruppen (ny), side 4
Loke, side 6	Midterstykket, side 7
Tagrender, side 8	
Næste nyhedsbrev, side 8	Navne og adresser, side 8

Kalender

Medlemsmøde mandag den 2. december, kl. 18⁰⁰ - Gule ærter

Nu varer det ikke så længe mere.

Vi dækker op i Lindeværftet mandag den 2. december kl. 18⁰⁰.

Tilmelding til John, tlf. 2557 2592, eller E-mail til post@hjortspring.dk, **senest den 26. november**, eller på en liste på værftet.

Menu

*Gule Fæster, 2 slags flæsk - kogt og røget, kålpølse,
kartofler, rødbeder og sennep.*

Hertil serveres snaps, øl og vand.

Derefter kaffe, te, småkager og lidt chokolade.

Prisen for det hele bliver kun 100,00 kr. per person,
så nu får du mulighed for at få noget mere for kontingentet.
Vi håber, at se så mange af jer som muligt.
På gensyn.

Generalforsamling, mandag den 3. marts 2025, kl. 19⁰⁰

Alle tirsdage fra den 9. januar, kl. (13:00) 18³⁰ – 20⁰⁰

Alle medlemmer er velkomne tirsdage, hvor vi arbejder med forskelligt håndværk, der er måske allerede nogle der arbejder fra kl. 13.

Hvor er Hjortspringbådens Laug om 1 år, 5 år og om 10 år?

Om 1 år er der vi nok stadig der, hvor vi er nu, men om 5 eller 10 år, er der ingen der tør spå om.

Vi oplever desværre et fald i medlemstallet. Der er ikke mange nye, som kommer til og kan erstatte de medlemmer, som ikke kan mere eller helt er faldet fra. Det er ikke kun i denne forening dette er et problem, men det er svært for os at finde ud af, hvordan vi kan tiltrække folk.

I øjeblikket arbejder vi mest med vedligehold af båd, telte og hus samt tekstilfremstilling af forskellig slags og plantefarvning. Derudover er det en stor opgave at holde åben for besøgende i sommerferien og vise grupper af interesserede rundt.

En gruppe – mest fra bestyrelsen – arbejder på værftet tirsdag eftermiddage 13:00-18:30, og en anden arbejder med tekstiler m.m. tirsdag fra 18:30-21:00 – men jo mere aktivitet vi har om tirsdagen, jo flere vil høre om det og forhåbentligt have lyst til at deltage i aktiviteterne.

Vi vil gerne opfordre de af jer, der har tid og lyst, til at komme og være med – eller få en kop kaffe og en snak, eller komme med tips og ideer til små projekter, som I har lyst til at deltage i.

I må også gerne sende små historier og skrøner til os, som kan fortælles under rundvisning af besøgende, eller sættes i bladet. E-mail: post@hjortspring.dk

Vi har stadigvæk flere projekter, der ikke er færdige, så der er altid noget at lave.

Kalle og Jørn Anders

Set & Sket

I Lauget

Sejltur med Tilia, søndag den 18. august

Hvor vi også havde inviteret roere fra Nydambåden til en tur med vores båd.

Et uddrag fra *Nydam nyt*:

Turen til Holm og sejladserne med Tilia Alsie blev en fantastisk oplevelse. Vejret var med os, så i sol og let vind kom vi fra Dyvig ind i Mejls vig. Men inden vi kom afsted, havde bådelauget haft en del forberedelse med at vande båden, så den kan tætte. Da vi ankom til Holm kl. 9 var den klar til at køre på trailer fra Holm til Dyvig i gå tempo. På halvvejen kom rutebilen og chaufføren var ikke begejstret for at skulle køre i sneglefart. Fra Mejls Vig sejlede vi båden op på strandtangen til Farresdam. Her kunne vi spise vores medbragte mad. Derefter sejlede vi forbi Dyvig havn og badehotel, inden båden [blev trukket op og kørt] retur til Holm.

Ole dokumenterede bådens færde med en af sine fine film, den kan ses i formidlingshuset.

Af Pernille Lindberg Kjær, formand

Nogle billeder fra turen

*På vej ud i Dyvig
Snip fra Ibs film.*

*Fra turen.
Snip fra Oles film.*

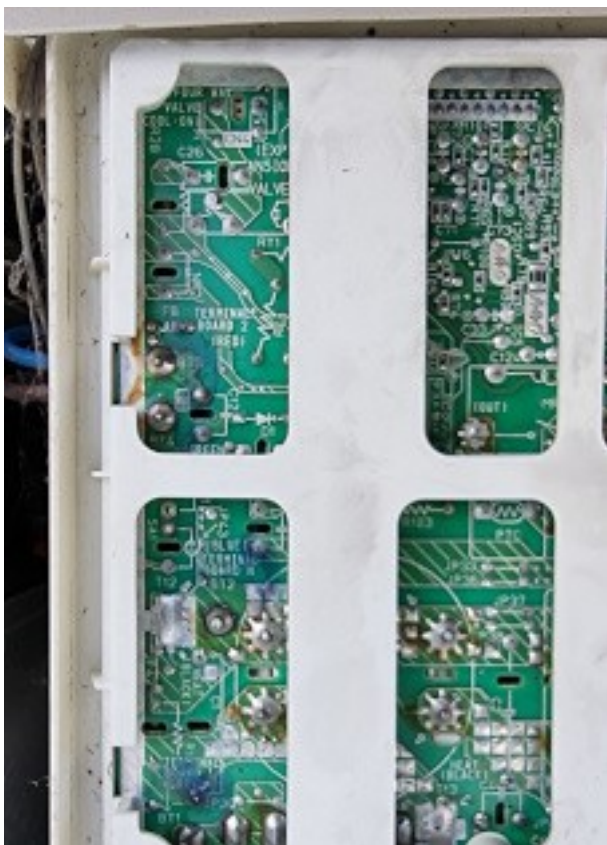

Styrmand og Skipper i arbejde. Snip fra Oles film.

*Tilia tages op efter turen.
Snip fra Oles film.*

Mødelokalet

Printkort fra udedelen. De blålige aftegninger omkring nogle loddeøer er ikke normale på et printkort.

deovnen er jo stadig i brug, når vi er her. Den øvrige tid er der en konstant temperatur på 11 grader.
Sonja Madsen

Vores varmepumpe er kaput efter 14 års tro tjeneste.

Vi har haft en køletekniker fra Exodraft (som Thybo nu er en del af) til at lave fejlsøgning, han mente at årsagen var lyn-overspænding. John har anmeldt skaden til vores forsikringsselskab.²

Fra nyhedsbrevet 2011, nr. 1

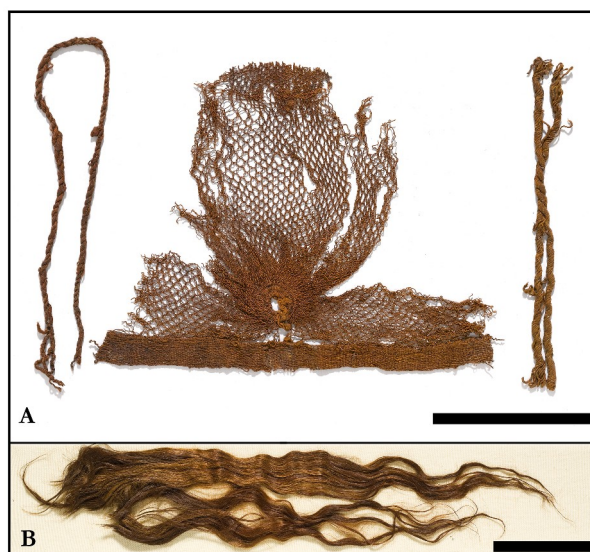
Opvarmning og affugtning i mødelokalet I efteråret har vi fået installeret luft-til-luft varmepumpe, for det var efterhånden nødvendigt med lidt konstant varme på i vores samlingslokale. Vores apparat til filmfremvisning, printeren og alt arkivmateriale, såsom billeder og negativer kunne ikke blive ved at tåle kulden og fugten. Denne luftvarmepumpe affugter også rummet. Vi har i bestyrelsen valgt at købe et anlæg af kvalitet, så det er købt hos og installeret af Thybo Køleteknik i Sønderborg. Anlægget inkl. installation kostede kr. 19.000,00, men vi søgte så om et tilskud hos Mads Clausens Fond, og lige før jul kom der en check på kr. 10.000,00. Det var bare en dejlig julegave. På det sidste bestyrelsesmøde har vi besluttet, at der skal sættes en el-bimåler på dette anlæg, så vi kan se, hvor meget el det bruger, for vi må nu regne med et lidt større el-forbrug. Men ellers kører anlægget upåklageligt, og bræn-

Tekstilgruppen

Haraldskjærkvindens sprangede hårnæt

Ved Haraldskjær i nærheden af Vejle blev der i 1835 fundet et moselig af en kvinde, som døde omkring år 500 før Kristus. Altså overgangen mellem bronzealder og jernalder, og nogenlunde samme tidsperiode som Hjortspringbåden.

Haraldskjærkvindens tøj var i bemærkelsesværdig god stand med fine tekstiler af høj kvalitet og forskellige teknikker. Hendes hårnæt er særlig vel bevaret lavet af finspundet uldgarn og spranget i et åbent rudemønster, som kan ses på fotoet af fundet.

Haraldskjær kvindens sprangede hårnæt. **A:** Hårnettet fotograferet af Nationalmuseet. **B:** kvindens hår.

De sorte bjælker angiver en længde på 10 cm.
Foto: Nationalmuseet og kopieret fra
<https://doi.org/10.4000/archeosciences.4407>

² 2024-10-21: Vi har fået accept fra forsikringsselskabet til at udskifte varmepumpen.

I **Margrethe Halds** beskrivelse af hårnettet i sin bog: ***Gammelt dansk tekstil fra mosefund og grave***, gøres det klart at det ikke er helt sikkert at hårnettet stammer fra samme fund, idet historikken mellem findested og museum har været afbrudt, men det er overvejende sandsynligt.

En senere C-14 undersøgelse samt en undersøgelse af forholdet mellem Sr-86 og Sr-87³ viser også samstemmende målinger mellem hårnettet og resten af fundet.

Lisbeth med en påbegyndt rekonstruktion af hårnettet.

Fotografiet viser tydeligt at en del af hårnettet er lavet i rudemønster med 2 tråde snoet sammen.

Nettet er 17,4 cm højt og 25 cm bredt, trådene har været under 1 mm. Der har været ca. 224-240 tråde i nettet og 112-120 'runder'.

Den ene ende er bundet tæt sammen, og syet sammen op ad siden, så håret eller rygflætningen kan ligge i den, og et 60 cm vævet bånd syet på den anden ende, så hun kunne binde nettet til i nakken. Farven er beskrevet som brunlig, men om det er mosens affarvning på nettet eller den egentlige indfarvning af garnet vides ikke, da man (endnu) ikke har lavet en kemisk farveanalyse, udover at man har bemærket at der er farvestoffer i et af de tekstiler, der blev fundet sammen med kvinden. Der er fundet rester af luteolin og quercetin, som er farvestoffer, der blandt andet er indeholdt i reseda (farve-vau) og løg.

Vi er i gang med at lave en kopi af dette hårnet. Første forsøg kan ses på billedet til venstre. Vi har brugt garn, der er væsentlig tykkere end det oprindelige garn, og vores er farvet med løgskaller. Ved afprøvningen kan det konstateres at nettet ikke er nær så varmt at gå med som de almindelige sprangede hårnet på grund af de store huller.

Lisbeth Kjeldgaard & Åse Ferrão

3 C-14 og Sr-86 og Sr-87 er kulstof og strontium isotoper, de er arkæologiske sporstoffer. C-14 til tids- og Sr-86/87 til stedsbestemmelse.

Værkstedet

Loke

Loke

Oprindelse ikke angivet, men er muligvis fra **Peter Madsens** tegneserie/-film **Valhala**.

”Loke er oprindelig ud af jætteslægt, men bor i Asgård og respekteres af guderne. Han har blandet blod med Odin. Loke er af karakter lumsk og upålidelig. Han har mange gange snydt både jætter og guder og spillet dem ud imod hinanden.”⁴

Det er grunden til at vores forsøg på at fremstille noget, der kunne ligne Bjørkebåden fik navnet Loke. Han var fuldstændig umulig at få noget fornuftigt, der kunne ligne en båd, ud af.

Loke kan også forvandle sig til alt muligt andet. Det benytter vi os så af nu:

Dette er hvad vi burde have fået ud af alle anstrengelserne

Skroget er nu ved at gennemføre en forvandling fra noget, der kunne have været en båd, til, at blive til en havebænk!

Den mest "syge" side er skåret væk

4 Fra: [Nationalmuseets hjemmeside](#)

Eksperiment med midterste prøvestykke

Efter prøvestykket havde været udendørs i 3 sommersæsoner, var syninger helt nedbrudte og træet havde det ikke godt. Det blev repareret med ny sysnor, denne gang tjæret, sat sammen igen og stod ude hele sommeren 2023. Det kunne ses (som på billedet herunder).

Efter restaureringen, 1. sommer udendørs

Først i 2024 blev syningerne i den ene halvdel af prøvestykket dækket med en mager harpiks/-fedt blanding (15%) og hele den indvendige del af prøvestykket smurt med opvarmet trætjære (for bedre indtrængning i træ og sysnor). I 2023 kunne vi ikke beskytte sysnorene med harpiks, fordi snorerne stadig var "våde" af trætjære og harpiksen derfor ikke kunne klæbe til snorerne.

Det nyudsatte prøvestykke, juli 2024.

Det nyudsatte prøvestykke, august 2024.

På billedet til venstre kan man se at der er lyse striber, hvor regnvandet været i kontakt med harpiksen.

Det nyudsatte prøvestykke, oktober 2024, hvor det er tilbage i værkstedet.

September har været hård ved det stakkels prøvestykke, som det venstre billede viser.

Det er ikke tanken at harpiksen skal fornyes (vi har ikke ret meget harpiks tilbage), men, hvis den er smeltet lidt i solen, kan den varmes på plads igen, som det også er gjort på Tilia. Hele prøvestykket skal dog efterbehandles med trætjære hvert år indtil syningerne, eventuelt, helt giver op.

Vi får dermed en viden om hvordan en "Hjortspringbåd" klarer sig under normale forhold, det er u-sansynligt, at man for 2.500 år siden havde noget som et Lindeværft til rådighed til vinteropbevaring.

Udendørs

Tagrender

Vi har nogle problemer med begge vore tagrender:

Vest: Den ene tagrende er gledet ud af nedløbstuden på midten af bygningen, den er, midlertidigt, skubbet tilbage igen.

Øst: Det er én lang tagrende, samlet midt på bygningen, den samling er revet fra hinanden; den er, ligeledes skubbet sammen igen.

Plasttagrender bevæger sig med temperaturen, fabrikanten, **Plastmo**, har nogle retningslinjer, som ikke er fulgt, bl.a. at tagrenden skal låses ved at lime et samlestykke på begge sider af en bærekonsol. Det gør vi senere.

Indlæg uden forfatternavn, er skruet sammen af Ib Stolberg-Rohr.

Navne og adresser

	Funktion	Navn	E-mail	
Bestyrelse	Formand	Jørn Anders Jørgensen	formand@hjortspring.dk	
	Næstformand	Lisbeth Simonsen	naestformand@hjortspring.dk	
	Kasserer	John Petersen	kasserer@hjortspring.dk	
	Sekretær	Åse Ditlefsen Ferrão	medlem@hjortspring.dk	
	Øvrige bestyrelse		Ib Stolberg-Rohr	medlem@hjortspring.dk
			Karl Erik (Kalle) Hansen	medlem@hjortspring.dk
		Lis Carstensen	medlem@hjortspring.dk	
Service	Arrangementer og aftaler om besøg	Knud Vagn Valbjørn Tlf. 7445 1583	pr@hjortspring.dk	
	Webmaster	Ib Stolberg-Rohr	webmaster@hjortspring.dk	
Adresser	Lindeværftet	Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg	post@hjortspring.dk	
	Internet	www.hjortspring.dk		

Næste nyhedsbrev

Det næste nyhedsbrev udsendes tirsdag den 4. februar 2025 og eventuelle indlæg skal være indsendt inden den 14. januar 2025. Indlæg sendes til: Lauget, e-mail: post@hjortspring.dk